

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologica

Ex Sacris Scriptvris, Conciliorvm Pontificvmqve Decretis, Et Sanctorvm Patrvm Ac Doctorum Placitis Expressa ; In qua, quidquid tum ad fidei mysteria sanè ac rectè intelligenda, & ab erroribus quibusvis secernenda, tum ad sacramenta debitè conficienda & ministranda, tum ad actiones humanas iuxta ...

Complectens ea quæ ad Sacramenta & mores pertinent

Abelly, Louis

Coloniæ Agrippinæ, 1659

VIII. Quid sit contritio perfecta, & quo pacto ab attritione distinguatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38979

certè ubi David Rex tantummodo dixit; *Peccavi Domine* 2. Reg. c. 12. quibus verbis detestationem & displicentiam peccati à se commissi declaravit; quamvis nullum propositum peccati illius in futurum devitandi expresse sit, continuo audivit; *Domine quoque transfudit peccatum tuum.*

Observat autem Carech. Rom. ad significandum dolorem illum de peccatis, qui ad veram illam Pœnitentiam requiritur, nomen contritionis usurpari, ducta similitudine à rebus corporeis quæ minutatim confringuntur; ut significetur: *Corda nostra, quæ superbia pœnitentiæ obduraverunt, ut contundi, atque conteri;* adeoque dolorem illum contritionis debere esse summum appretiative (ut loquuntur Theologi) id est, quod pœnitens debet de peccatis commissis plus dolere, eaque magis odisse, & averfari, quam omnia alia quæcunque mala.

Porrò quæ huc usque dicta sunt, generatim intelligi debent de contritione illa, quæ (ut loquitur Concil. Trid.) *Quo vis tempore necessaria fuit ad impetrandam veniam peccatorum:* si enim agatur de contritione, quæ fidelium baptizatorum propria est, quæque ad peccatorum remissionem in Sacramento Pœnitentiæ recipiendam requiritur; præter conditiones supra explicatas unam adhuc exigit Consilium, nimirum, ut dolor ille de peccatis, *Cum fiducia divina misericordia, & voto præstandi reliqua, conjunctus sit, ut ad rite suscipiendum Pœnitentiæ Sacramentum requiruntur* id est, ut explicitum, aut saltem implicitum propositum includat confitendi Sacramentaliter peccata mortalia commissa, & pro illis Deo satisfaciendi, seu satisfactionis imponendam acceptandi & adimplendi, ut explicat Carech. Rom. supra.

SECTIO VIII.

Quid sit contritio perfecta, & quo pacto ab attritione distinguatur.

SVPPONIMVS ex doctrina Conc. Trid. sess. 14. c. 4. *attritionem illam, (de qua præced. sect. dictum est) dicitur*

in perfectam, quæ simpliciter contritio dici solet, & imperfectam quæ communiter vocatur attritio. Hoc præsupposito quaeritur, quid sit illa contritio perfecta, & quomodo ob attritionem distingatur.

Quidam olim dixerunt, contritionem in eo tantum distinguui ab attritione, quòd illius intensio, & duratio, huius intensio & duratio maior esset. Alii, quòd contritionis actus esset semper gratia sanctificante informatus, attritionis non item. Alii, quòd contritio detestaretur peccatum mortale, ut summum malum & super omnia alia mala detestabile; attritio verò illud quidem detestaretur, sed non super omne detestabile. Alii, quòd contritio se extenderet virtualiter super omnia peccata mortalia; attritio vero super omnia illa non se extenderet.

Omissa illarum opinionum refutatione, quæ apud Isamb. disp. 12. de Sacri Pœn. art. 1. videri potest, vera sententia, & communis hodie inter Theologos est, contritionem in eo præsertim ab attritione distinguui, quòd contritio sit detestatio & dolor de peccato commissi prout est offensa Dei, seu propter Deum summè dilectum; attritio vero sit ejusdem peccati detestatio, & dolor propter aliquod aliud motivum bonum & honestum à perfecta contritionis motivo distinctum. Ita Isamb. loc. cit.

Probat in primis ex Conc. Trid. cit. cap. 4. ubi contritionem ab attritione distinguit in eo, quòd contritio sit *Charitate perfecta*, seu formata; attritio verò non sit: quòd quidem intelligi debet de perfectione intrinseca per formale motivum charitatis, à quo ille contritionis actus specificatur, & constituitur in ratione veræ dilectionis Dei; neque enim intelligi potest de extrinseca perfectione, quæ per habitum in actum contritionis derivaretur; cum hoc commune sit cum omnibus aliis virtutum actibus, qui ab homine in statu gratiæ constituto eliciuntur, & etiam ipsi attritioni, si in tali statu eliceretur.

Probat. 2. ex S. Aug. serm. 7. de temp. ubi dicit: *Odiū peccati, & amorem Dei efficere veram, & perfectam Penitentiam*: atqui non alia ratione amor Dei cum odio peccati

H conjungi

coniungi potest ad veram & perfectam poenitentiam seu contritionem efficiendam, nisi quando quis odit, & detestatur peccatum à se commissum de eoque dolet, prout est offensum Dei; id est, prout est malum quoddam ipsius Dei. Eiusdem enim charitatis est, velle Deo bonum, seu quod illi gratum & acceptum est, & averfari, ac detestari malum illius seu peccatum, de illoque dolere. At verò attritio non ex amore Dei, sed vel ex turpitudine peccati, vel timore gehennæ, aut alio simili motivo à charitate diverso concipitur, ut docet Concilium suprâ, & sectione sequenti explicabitur.

De hac autem perfecta contritione tria præsertim à nobis observari debent. Primum est, illius tantam, & tam admirabilem esse vim, & efficaciam in ratione charitatis, quæ informatur, & cuius motivo elicitur; ut peccata quæcumque deleat, peccatoremque Deo perfecte reconcilet, etiam antequam Poenitentiae Sacramentum actu suscipiatur; ut expresse definitum est in Conc. Trid. suprâ.

Secundum est, ad rationem perfectæ contritionis, adeoque ut producat effectum illum remissionis peccatorum, & reconciliationis cum Deo, non requiri certum aliquem intensiōnis gradum, aut determinatam voluntatis conatum, infra quem non sit ad effectum illum producendum sufficiens; neque certam aliquam durationis metam; neque, ut tot eliciantur contritionis actus, quot peccata commissa sunt: quamvis enim optimum sit, & quam maximè optandum, ut quis poenitens quàm plurimos eliciat perfectæ contritionis actus, eosque quantum poterit intensos, & ex summo voluntatis conatu; ea tamen est divinæ misericordiæ immensa largitas, ut ad peccatorum quorumcunque remissionem, & peccatoris cum Deo reconciliationem sufficiat unus perfectæ contritionis actus, quantumvis parum intensus, & vel unico tantum momento durans; dummodo ex veræ charitatis, & dilectionis motivo eliciatur; sitque, si non in genitivo, appetitively sumus; id est, talis, ut per illū voluntas Deo quibuscumque rebus absolute, & sine ulla prorsus excep-

ne proponat; proindeq; peccatum, quatenus ipsius Dei offensa est, tanquam summum malum, & supra omnia alia quæcunq; mala detestabile aversetur. Ita Bellarm. lib. 2. de Sac. Pœn. c. 2. Gamach. c. 7. de Pœn. assert. 3. & 4. & plures alii Theologi quos ibidem citat.

Ac in primis quod contritio, quamvis minimùm intensa, ad remissionem peccatorum sufficiat, patet ex scriptura, quæ variis in locis peccatorum cōdonationē promittit pœnitentibus. sed cōtritis nullā proposita mēsurā doloris aut contritionis peccatorum: ut Ezech. 18. *Convertimini, & agite pœnitentiam ab omnibus iniquitatibus vestris; & non erit vobis in ruinam iniquitas: Zach. 1. Convertimini ad me, ait Dominus exercituum: & convertat ad vos A&T. 3. Pœnitimini, & Convertimini, ut deleantur peccata vestra.* Et certè nulla est ratio, cur potius certus aliquis gradus intensiōnis in contritione requiratur ad remissionem peccatorum efficiendam, quàm alius major vel minor; neque etiam dici debet quod iunius requiratur; alias quis unquam ne probabili- ter quidem sibi persuadere posset, quod ad gradum illum contritionis sumē intensum pervenisset: deinde, ad quid pœnitentia S. Magdalena aliorumq; sanctorum pœnitentium tantopere celebraretur, si omnes pœnitentes ad eādem pœnitentiæ perfectionem obligarentur? Quod verò unicus de omnibus peccatis perfectæ contritionis actus vel momento elicitus, ad illorum remissionem sufficiat, patet ex multis sanctis, ut S. Magdalena, S. Mattheo, S. Paulo & aliis, quos scriptura refert brevissimo tempore, & quæ, si momento unico verè convertos & justificatos fuisse.

Huic doctrinæ favent SS. Patres: ut S. Cypr. in Serm. de cœna Domini, *Sed & in eodem articulo temporis, inquit, cum jam anima festinat ad exitum, & egrediens ad labia expirantis emergerit, Pœnitentiā clementissimi Dei benignitas non aspernatur.* Et paulo inferius, *Nec quantitas criminis, nec brevitatis temporis, nec hora extremas, nec vitæ enormitas, si vera contritio, si pura fuerit voluntatum mutatio, excludit à venia.* Et S. Ioan. Chrys. in priori Epist. ad Theodorum lapsum, de bono latrone loquens dicit, quod, *In unico momento totius vitæ peccata simul abesse fit.*

Tertium est, certum esse, dari aliquod præceptum divinum, quo peccator ad actum contritionis eliciendum obligatur aliquando *Neque enim* (ut rectè dixit S. Aug. Lib. de duab. anim. c. 14.) *in hac rem scriptura testimonia colligere necesse est; vox est etiam ista natura; neminem stultum rei huius notitia deseruit, &c. potest aliquis dicere, se non peccare, non autem non esse, si peccaverit, Pœnitendum; nulla barbaries hoc dicere audebit.*

Verùm difficultas est, quonam tempore præceptum illud obliget: quidam enim dixerunt, peccatorem statim à peccato commisso ad perfectæ contritionis actum eliciendum obligari; & tam diu peccare continuè, quam diu ab ipso peccato, vel perfectæ contritionis actu, vel Sacramento Pœnitentiæ susceptione non purgatur. Alii peccatorem ad id obligari asseruerunt, quoties peccata commissa necesse est in memoria occurrunt. Alii peccatorem ad id obligantur diebus Dominicis vel festivis, ut illos debite sanctificare possit. Quæ omnia quamvis optima sint & saluberrima; nullam tamen in illis casibus ad contritionis perfectæ actum eliciendum obligationem esse docet & probat Gamach. cap. 8 de Sacram. Pœnitent. & Isamb. disp. 11 de eod. Sacramento art. 3. & seq.

Quare cum illis dicendum est, peccatorem ex divino præcepto in duobus tantum casibus ad actum perfectæ contritionis eliciendum obligari. Primus est, quoties actio aliqua necessarîo exercenda est, quæ statum gratiæ requirit in eo, qui huiusmodi actionem exercere debet, nec adest Sacerdos, qui eum à peccato mortali quod commisit, Sacramentaliter absolvat; tunc enim ne novum sacrilegii peccatum incurrat, perfectæ contritionis actum elicere tenetur.

Secundus casus est, quoties quis in periculo mortis constitutus, alicujus peccati mortalis se conscius esse apprehendit: tunc enim, si confessarii copia non superest, tenetur perfectæ contritionis actum elicere. Ratio est, quia ex divinæ legis præcepto quilibet tenetur æternæ damnationis & separationis à Deo certum periculum de vitâ

medi
liud t
actus
licien

Viru
tu

P
ef
fu
lem &
Pœni
venia
tialis
crame
pecca
crame
coman
quivi
est co
cax, p
efficie
ea com
ad Po
tem d

H
stam
Sakra
rum t
simp
dist.

mediumque ad id necessarium adhibere: atqui nullum aliud tunc suppetit damnationis evitandæ medium, quam actus perfectæ contritionis: ergo peccator tunc ad illum elicendum obligabitur.

SECTIO IX.

Utrum contritio perfecta necessaria sit ad Sacramentum Pœnitentiæ dignè & fructuosè recipiendum? an verò attritio ad id sufficiat?

PRÆSUPPONIMVS alterutram esse necessariam: id est, ad fructuosam & dignam Sacramenti Pœnitentiæ susceptionem requiri contritionem aliquam formalem & expressam; ita ut aliquis verus & actualis dolor à Pœnitente concipiatur de peccatis commissis, quamvis venialia tantummodo forent; cum contritio sit pars essentialis hujus Sacramenti, qua deficiente nullum esset Sacramentum. Quare qui tantummodo doleat, quòd de peccatis non doleat, careret dolore ad fructum huius Sacramenti necessario: quia contritio est dolor de peccato commisso, ut ex Conc. Trid. doctrina constat; proindeque quivis alius dolor, qui non est de peccato commisso, non est contritio: quamquam si dolor ille sit absolutus & efficax, pariet necessario verum de peccatis dolorem; id est, efficiet, ut voluntas peccata commissa aversetur, & doleat ea commisisse: quo sensu intelligi debent Theologi, qui ad Pœnitentiæ Sacramentum sufficere dicunt, Pœnitentiam dolere, quòd de peccatis non doleat.

Hoc præsupposito, dicendum est contritionem perfectam, quamvis sit optima & excellentissima dispositio, ad Sacramentum Pœnitentiæ dignè & cum uberrimo gratiarum fructu recipiendum, non esse tamen necessariam, sed simpliciter sufficere attritionem. Ita docent Palud. in 4. dist. 19. quæst. 1. art. 2. S. Anton. 3. part. tit. 14. cap. 19. Sylv. H 3 verbo.